

DEBAT OVER HET AMERIKAANSE KIESSTELSEL

OMSCHRIJVING

De leerlingen gaan met elkaar in debat over verschillende aspecten van het Amerikaanse kiesstelsel. De leerlingen bereiden zich voor door middel van de expertmethode: in ieder groepje zitten vier leerlingen, iedere leerling verdiept zich in één aspect van het kiesstelsel. Later komen de leerlingen bij elkaar en wisselen ze hun argumenten uit. Nadat alle groepjes hun standpunt hebben bepaald en hun argumenten op een rijtje hebben gezet, gaat het debat beginnen.

LEERDOEL

- Leerlingen leren verschillende aspecten van het Amerikaanse kiesstelsel kennen.
- Leerlingen vormen zich een mening over het Amerikaanse kiesstelsel.

BRONNEN

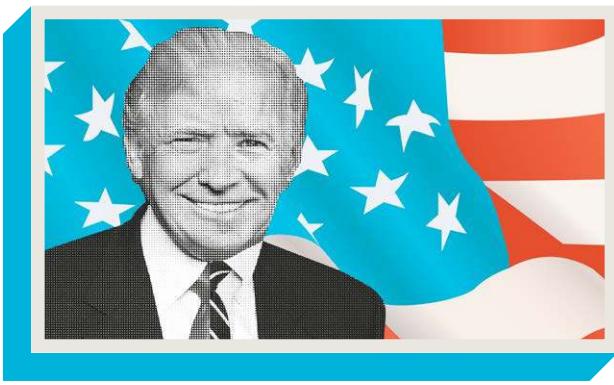
- <https://www.prodemos.nl/leer/informatie-over-politiek/de-europese-unie/kiesstelsels-in-europa/verenigde-staten/>
- <https://www.opensecrets.org>

DUUR

Ca. 30-45 minuten

HANDLEIDING

1. Verdeel de klas in groepjes van vier leerlingen.
2. Ieder groepje krijgt vier werkbladen over verschillende thema's:
 - Gekozen president
 - Meerderheidsstelsel (met twee partijen)
 - Kiezersregistratie
 - De campagne
3. Ieder werkblad wordt door één leerling per groepje gelezen en gemaakt.
4. Geef de leerlingen 15 minuten de tijd om het werkblad te lezen en de opdrachten in te vullen. Ze maken de opdrachten in stilte. U loopt ondertussen rond om vragen te beantwoorden.
5. Na 15 minuten mogen de leerlingen in hun groepje bij elkaar gaan zitten.
6. Geef de leerlingen 15 minuten om hun kennis uit te wisselen. De 'experts' vertellen aan de rest van de groep hun bevindingen.
7. Deel vervolgens het werkblad 'debat' uit. Met behulp van dit werkblad bepalen de groepjes hun standpunt ten opzichte van de stelling: Het Amerikaanse kiesstelsel is beter dan dat van Nederland.
8. Nadat alle groepjes zich hebben voorbereid gaat het debat van start.
9. U laat de leerlingen die voor de stelling zijn aan de ene kant van het lokaal plaatsnemen, de leerlingen die tegen de stelling zijn laat u aan de andere kant van het lokaal plaatsnemen.
10. U laat de leerlingen met elkaar debatteren zoals in een Lagerhuis-debat. Welk groepje heeft de sterkste argumenten?

ANTWOORDMODEL

ANTWOORDMODEL BIJ HET DEBAT

In dit antwoordmodel vindt u enkele antwoordsuggesties, natuurlijk kunnen uw leerlingen ook met andere argumenten komen.

VOORDELEN GEKOZEN PRESIDENT

- De burgers krijgen een regeringsleider voor wie de meerderheid zelf gekozen heeft.
- Het is voor een termijn van vier jaar. Als hij of zij het slecht doet, heeft het volk na vier jaar alweer de kans om een ander te kiezen. (Ter vergelijking: Nederlanders kunnen niet zomaar van hun staats-hoofd af.)

NADELEN GEKOZEN PRESIDENT

- De verkiezingen gaan meer over personen en minder over de inhoud.
- Wanneer de gekozen president geen meerderheid heeft in het parlement, ontstaat er een onwerkbaar situatie, waarbij het parlement alle wetsvoorstellen van zijn regering kan wegstemmen. (Voor het Huis van Afgevaardigden worden elke twee jaar verkiezingen gehouden, waardoor deze situatie regelmatig kan voorkomen.)

VOORDELEN VAN HET MEERDERHEIDSTELSE (STELSE MET TWEE BELANGRIJKE PARTIJEN)

- Het politiek landschap is minder versplinterd.
- Het politieke landschap wordt overzichtelijker en stabiel.
- Na de verkiezingen is er weinig tijd nodig om de regering te vormen. In het Nederlandse systeem duurt het vaak maandenlang voor de regering is gevormd, omdat dan meerdere partijen tot een akkoord moeten komen.
- Kiezers hebben regionale binding met de parlements-kandidaat voor wie ze stemmen.

NADELEN VAN HET MEERDERHEIDSTELSE (STELSE MET TWEE BELANGRIJKE PARTIJEN)

- Het meerderheidssysteem is niet zo goed voor de opkomst: als je in een staat woont waar toch altijd een meerderheid is voor de ene partij, waarom zou je dan nog gaan stemmen? De opkomst bij presidentsverkiezingen ligt meestal rond de 55%. Voor het Huis van Afgevaardigden is dat eerder 40%. Bij Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen is de opkomst meestal rond de 75%. Let op: er zijn meer oorzaken voor de lage opkomst in de VS.
- Veel burgers zullen zich niet echt vertegenwoordigd voelen: als je aanhanger van de Green Party bent, komt jouw partij nooit in het parlement.
- In dit systeem komen er nooit nieuwe partijen in het parlement, terwijl die juist nieuwe onderwerpen op de agenda zouden kunnen zetten.

VOORDELEN VAN KIEZERSREGISTRATIE

- Sommige mensen zien het als een voordeel dat de drempel om te stemmen hoger is, zodat de mensen die wel gaan stemmen daar extra goed over nadenken. Maar erg democratisch is het misschien niet: mensen die vanwege (gebrek aan) werk vaak moeten verhuizen, moeten zich steeds opnieuw als kiezer laten registreren, terwijl anderen dat niet hoeven te doen.
- Met het systeem van kiezersregistratie heb je geen burgerregister nodig. Dat kun je als een voordeel zien.

NADELEN VAN KIEZERSREGISTRATIE

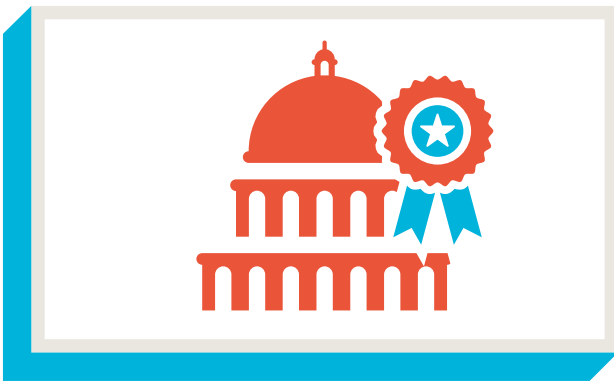
- Het is omslachtig en het vormt een drempel voor mensen om te stemmen. De opkomst bij verkiezingen is in de VS duidelijk lager dan in veel andere democratieën. (Daar zijn meer oorzaken voor, zoals het meerderheidstelsel en het feit dat er zo vaak verkiezingen plaatsvinden dat burgers ze niet bijzonder meer vinden.)
- De regels voor kiezersregistratie zijn in elke deelstaat anders. Deelstaten kunnen dus bepaalde drempels opwerpen voor kiezersregistratie.

GOEDE KANTEN VAN DE AMERIKAANSE CAMPAGNES

- In de VS zijn veel mensen actief betrokken bij de campagne, veel meer dan in Nederland. Dat is uit democratisch oogpunt toe te juichen.
- De uitgebreide kennis die de partijen in de VS hebben van wat de kiezers willen, zou ervoor kunnen zorgen dat ze bij de beleidsvorming goed rekening houden met wat burgers willen.
- Het is goed dat kiezers op de hoogte zijn van negatieve eigenschappen van de presidentskandidaten, en van eventuele wandaden die ze hebben begaan.

SLECHTE KANTEN VAN DE AMERIKAANSE CAMPAGNES

- Het kost ontzettend veel geld, dat is zonde. Grote donoren die geld steken in campagnes willen daar bovendien meestal ook iets voor terug: invloed. Ze willen meeschrijven aan wetten, of een mooie baan krijgen.
- De harde campagne zorgt voor ruzie en verdeeldheid.
- Het zwart maken gaat zo ver, dat feiten verdraaid worden. Op die manier worden de kiezers alsnog misleid.

WERKBLAD 1 > GEKOZEN PRESIDENT

In Amerika mag het volk elke vier jaar de belangrijkste persoon van de uitvoerende macht kiezen: de president. De president is zowel staatshoofd als regeringsleider, en ook is hij opperbevelhebber van het leger.

> In Nederland is dit anders. Ons staatshoofd (de koning) en de regeringsleider (de minister-president) worden beiden niet gekozen. Willem-Alexander is koning door erfrecht, en Mark Rutte is onze minister-president omdat zijn partij de meeste stemmen kreeg bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen en toen in de regering kwam.

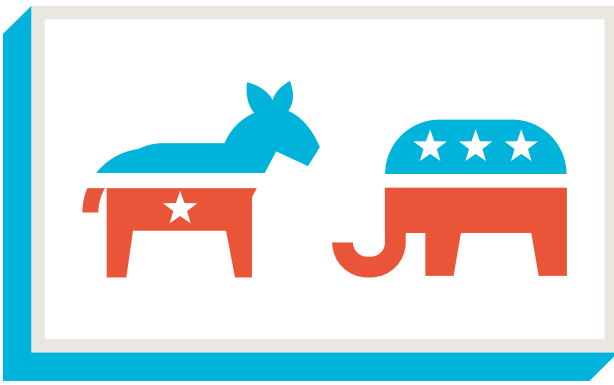
Omdat de Amerikaanse president direct gekozen wordt door het volk, heeft hij een eigen machtsbasis. Hij kan zelf een regering samenstellen, die niet afhankelijk is van een meerderheid in het parlement. Wel moeten de voorstellen van de regering worden goedgekeurd door het parlement. Als het parlement zelf een wet aanneemt waar de president het niet mee eens is, kan hij daarover een veto uitspreken. Dan gaat de wet niet door.

> In Nederland heeft de minister-president geen vetorecht.

Wat zijn de voordelen van een gekozen president?

Wat zijn de nadelen van een gekozen president?

Wat vind jij? Is het goed om een gekozen president te hebben?

WERKBLAD 2 > MEERDERHEIDSSTELSEL (TWEET PARTIJE)

In het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden zitten maar twee partijen: de Democratische Partij en de Republikeinse Partij.

> In Nederland zijn bij de vorige verkiezingen dertien partijen in de Tweede Kamer gekozen

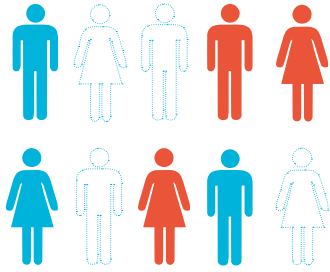
Dat er in de VS maar twee partijen in het parlement zitten, komt doordat de verkiezingen daar worden gehouden volgens het meerderheidssysteem: alleen als je in een district een meerderheid behaalt, win je een zetel. In de praktijk zijn de verkiezingen daardoor telkens een strijd tussen de twee grootste partijen: de Democratische en de Republikeinse partij. Er zijn wel andere partijen, zoals de Groene Partij en de Libertarische Partij, maar het lukt deze partijen nooit om in het Amerikaanse parlement te komen, en al helemaal niet om de presidentsverkiezingen te winnen.

> In Nederland hebben we evenredige vertegenwoordiging: een partij die 10% van de stemmen haalt, heeft ook recht op ongeveer 10% van de zetels. Daardoor zitten bij ons ook hele kleine partijen in het parlement. Er is nooit één partij die de meerderheid heeft in het parlement.

Wat zijn de voordelen van een systeem met maar twee grote partijen?

Wat zijn de nadelen van een systeem met maar twee grote partijen?

Wat vind jij beter? Een systeem met twee grote partijen, of een systeem met veel verschillende partijen?

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

LESTIPS &
WERKVORMEN OVER
DE AMERIKAANSE
PRESIDENTSVERKIEZINGEN

DEBAT

WERKBLAD 3 > KIEZERSREGISTRATIE

In de Verenigde Staten is er geen bevolkingsregister. Met een burgerregister zou de overheid namelijk gegevens hebben over het leven van iedere inwoner, en de meeste Amerikanen vinden dat in strijd met het recht op privacy. Burgers zijn ook niet verplicht om aan de overheid te vertellen waar ze wonen. De Amerikaanse overheid heeft daardoor niet de adressen van alle kiesgerechtigde burgers, en kan dus geen stempassen opsturen. Burgers die willen gaan stemmen, moeten zich daarom vooraf registreren als kiezer. Dat doen ze in de deelstaat waarin ze wonen. Als ze ook willen meestemmen over de vraag wie de presidentskandidaat wordt van hun partij, moeten ze bij het registreren bovendien aangeven of ze Democraat of Republikein zijn.

> In Nederland stuurt de overheid je (als je stemrecht hebt) automatisch een stempas toe wanneer de verkiezingsdag nadert.

Wat zijn de voordelen van een systeem waarbij burgers zich eerst moeten registreren als kiezer om te mogen stemmen?

Wat zijn de nadelen van een systeem waarbij burgers zich eerst moeten registreren als kiezer om te mogen stemmen?

Wat vind jij? Is kiezersregistratie een goed systeem, of is het beter om een burgerregister te hebben zodat het automatisch gaat?

WERKBLAD 4 > DE CAMPAGNE (EN DE FINANCIERING)

In de VS doen partijen heel veel onderzoek naar de meningen van hun kiezers en naar wat voor uitspraken goed aanslaan. Ze hebben databestanden met allerlei gegevens van burgers, die ze gebruiken om effectief reclame te maken voor hun partij.

> In Nederland zijn er wel opiniepeilingen, maar de partijen zelf doen niet veel aan eigen onderzoek. Ze weten vaak wel in welke gebieden ze populair zijn, maar hun kennis over de achterban is veel minder gedetailleerd.

De campagnes in de VS zijn vaak hard: kandidaten beledigen elkaar en proberen hun tegenstander zwart te maken met negatieve gebeurtenissen uit elkaars verleden.

> In Nederland moeten de partijen veel samenwerken om meerderheden te krijgen voor hun standpunten. Ze gaan (misschien daarom) minder ver met elkaar zwart maken.

In campagnetijd zijn heel veel Amerikaanse burgers politiek actief: ze halen geld op, voeren campagne en organiseren bijeenkomsten.

> In Nederland zijn er nauwelijks vrijwilligers die tijd in de campagne investeren.

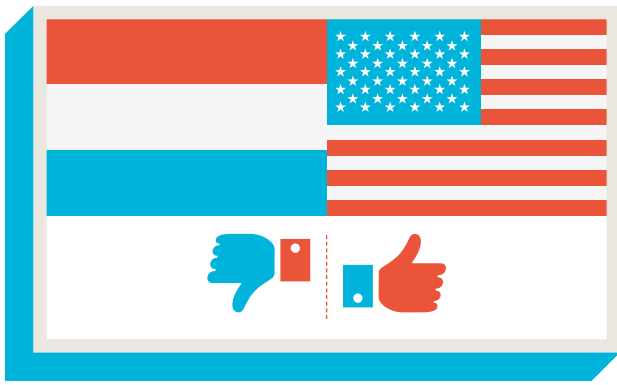
Het is heel duur om president van Amerika te worden: de campagne van Clinton in 2017 kostte bij elkaar waarschijnlijk ruim 1 miljard euro. Trumps campagne kostte waarschijnlijk iets minder, want hij heeft minder geld weten te verzamelen. Over de kosten van de campagnes van Trump en Biden in 2020 wordt weinig gezegd. De bedragen gaan van 500 miljoen tot 1 miljard. De kandidaten komen aan hun geld door bijdragen uit de partijkas, doordat ze zelf geld lospeuteren bij bedrijven en burgers, en tot slot zijn er grote actiecomités die geld ophalen. Het meeste geld gaat op aan advertenties op tv, radio en internet. Ook de campagnes voor The House of Representatives zijn duur: per partij ongeveer 500 miljoen dollar.

> Ter vergelijking: bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 gaven de Nederlandse politieke partijen bij elkaar 10,7 miljoen euro uit.

Wat zijn de voordelen van de Amerikaanse manier van campagne voeren?

Wat zijn de nadelen van de Amerikaanse manier van campagne voeren?

Wat vind jij? Is de Amerikaanse manier van campagnevoeren beter dan de Nederlandse manier?

WERKBLAD > **DEBAT**

.....

‘Het Amerikaanse kiesstelsel is beter dan dat van Nederland.’

.....

Wij zijn het eens/oneens met deze stelling, omdat:

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

